Vadlovak – Hortobágyí mese

Ajánlott korosztály: 5. 6. osztályosok.

Bár minden korosztály számára érdekes, sőt felemelő élmény megtekinteni a Török Zoltán által rendezett filmet, de talán a természettudományos tárgyakba éppen belekóstoló korosztálynak a leginkább tanulságos.

https://port.hu/adatlap/film/tv/vadlovak-hortobagyi-mese-vadlovak-hortobagyi-mese/movie-205676

Ajánlott óraszám: Egy óra a film megtekintése előtt, 2 óra a film megtekintése, és 2 óra a feldolgozásra. (Ha nem az iskolában nézik meg, együtt a filmet, akkor 3 óra)

Mielőtt a filmet megnézitek, keressétek meg Magyarország térképén a Hortobágyot!

Keressetek képeket is a Hortobágyról! Ilyen képeket fogtok találni:

Azt gondolnánk, hogy hú, hát a vadlovakkal lesz tele az internet, de nem így van.

Olvassatok el egy cikket a vadlovakról!

https://forbes.hu/zold/magazin-oko-kutatok-hortobagy-vadlovak/

Most már sok mindent tudtok a Przewalski vadlovakról.

Beszélgessetek kicsit róluk!

Vajon hogy lehet az, hogy a Mongóliában őshonos vadlovak a Hortobágyon jól érzik magukat?

Hogyan táplálkoznak, isznak ezek a kedves lények, szokták-e mesterségesen táplálni őket?

Miért kell a közelükben figyelmesnek lenni?

Most pedig nézzétek meg a filmet, amelyet 300 napon keresztül forgatott (persze, nem folyamatosan) a forgatócsoport.

Figyeljetek magára a történetre, a hangokra, a különösen csodás képekre, a mozgásokra!

Mit gondoltok, miért egy hang csak a narráció? A különböző állatok cselekedeteiről, mozgásáról, a csoport összetételéről, a puszta elven, izgalmas életéről Pokorny Lia „mesél" nekünk.

A film megtekintése után:

1. feladat: Mindenki mondja el, melyik volt a kedvenc jelenete, miért? Mire emlékszik? Milyen színek, milyen hangok, milyen mozgás mutatta be a történetet? Milyen állatok, növények látszottak benne? Közelkép vagy madártávlati kép az, amit megjegyeztél? Milyen évszak, milyen napszak, milyen időjárás volt éppen akkor? Nyugalom, izgalom, felháborodás, öröm, fájdalom, humor, szépség, béke, játékosság, együttműködés, versengés, tehetetlenség, harc, kitartás jellemezte leginkább az általad kedvelt jelenetet? Az előzőek alapján hogyan (milyen eszközökkel) fejezték ki ezeket a helyzeteket a film alkotói?

2. feladat: A film alcíme: hortobágyi mese. Mit jelent ez, miért mese, hogyan lehet egy dokumentumfilm mese? Gondoljátok végig, miért mese ez a történet!
3.
4. feladat: Nézzétek meg a film egy részletét (pl. 44:45-től a darvakról vagy: 22:23 a játékos csikókról, vagy: 30: 25-től a réti héják táncáról a levegőben, vagy: 1:08:50 a túzokok párválasztó táncáról), és próbáljatok róluk teljes történetet mesélni! Hogyan élnek, mit „gondolnak", milyen a biztonságuk, milyen veszélyek leselkednek rájuk?

5. feladat: Képzelt riport a Hortobágyon élő vadlovakról.
   Alkossatok 4 fős csoportokat!

Képzeljétek el, hogy ketten a vadlovak viselkedését kutató fiatalok vagytok (név szerint: Ozovány Katalin, Kerekes Viola), és a „riporter velük készít riportot a vadlovak viselkedéséről!
A kérdéseket a dokumentumfilm alapján tudjátok megválaszolni.
Kérdezzetek a háremekről, agglegényekről, kancáról, csikókról, az ő viselkedésükről!

6. feladat, még mindig riport a Nemzeti Park dolgozójával
Mit tudtatok meg Pentezugról, annak élővilágáról?
Víz, aszály, virágok, madarak, ragadozók mindenről érdeklődjetek!
Mitől hangos a puszta?
Mitől csendes a puszta?
Veszélyek és előnyök a pusztán.

7. Most pedig osszátok fel az osztályt három részre!
(feltételezésem szerint mindegyik csoport 8-12 főből fog állni.) Mindenképpen vegyes csoportokat alkossatok!
Képzeljétek el, hogy vadlovak csoportja vagytok!
Alakítsátok ki az egymásról eddig kialakított kép alapján a csoport hierachiáját!
a.) Ki lenne alkalmas háremcsődörnek, ki anyakancának, ki kiscsikónak?
b.) Kik maradnának kívül mint agglegények?
c.) Beszélgessetek arról , ki miért tudna vezetni, gondoskodni, gondoskodást elfogadni, illetve saját útját járni a csoportban?
d.) Ki az. aki más szerepet szeretne magának, mint amit a csoport megszavazott?

Egy kis nyelvészkedés:

Emlékezzetek vissza, „kiről”, milyen körülmények közt hangzik el a szólás!
Alkossatok más mondatokat a szólással. mikor mondjuk ezt emberekre?
a.) húzza lóbőrt (33: 17, a két fiatal csikó alszik, és később kapcsolódnak a vonuló csapathoz)

b.) : a lónak négy lába van, mégis megbotlik -ez maga a szólás
A filmben a szólás kicsit másként, így hangzik el: Négy lábról is nagyot lehet esni…
Milyen körülmények közt, mire vonatkozik? (a téli pusztán, a jeges vidéken botladozik Cseppke 56:20)
c.) Itt egy kis csipkelődés is ér…
Mikor, „kikről” mondja ezt Pokorni Lia, az egész mű narrátora? (túzokok harca, 1:08:50)
d.) állja a sarat
„Kiről”, milyen körülmények közt hangzik el a szólás? (nyári záporban cseppke ázik-fázik, de…21:28)
e.) balhésok, bandában járnak, valaki nem bír magával

„Kikről” beszél a narrátor, kik a balhésok, bandázók? Ki „mindenki” bandázik ? (a fiatal csődörök 17:35, de a kiscsikók is bandáznak 23:40)

f.) nagyobb volt a szeme, mint a gyomra – mikor mondjuk ezt, kire, mire vonatkozva hangzik el a filmben? (1:07 a réti sas csemegézett a döghúsból)

Végül egy kis tánc, mozgás:

Próbáljátok „eltáncolni” a sasok jelenetét, amikor a hím átdobja a zsákmányt a tojónak! (Persze, hogy ti nem repültök, de a lényeg:gyors mozgás közben föntről lefelé, lentről felfelé kell elkapni, mondjuk, egy kicsit nehezebb labdát)

„Táncoljátok el” a vadruca játékát a sassal (a lényeg, hogy amikor meglátja a sas, merre bujkál a ruca, az azonnal „eltűnik” a színről, újra és újra „megtréfálja” eltűnésével a sasot. Na persze, ez nála az életének mentése is, de nagyon bízik magában.

Róka és nyúl kergetőzése (hogyan vágja át a nyuszika a rókát?)

Lovak isznak a folyóból, és egyszer csak kitör a pánik. Hogyan oldjátok meg a „pánik” jelenetet?

Vándorol a csapat, de két kiscsikónak később indulva kell tájékozódni, és végül utolérni a csoportjukat.

Esőben, majd hóban vándorol szomorúan a csapat . Hogyan mutatnátok be a csüggedt vándorlást?

Persze, hogy a saját ötleteitek alapján is játszhattok el még egyéb jeleneteket is.

Köszönöm, hogy végigcsináltátok ezeket a feladatokat, talán nem pusztán a pusztán élő vadlovakról tanultatok belőlük, hanem kicsit egymásról is.

Kvíz a Vadlovak című film megtekintése után

1. kép: 4:32

Kérdés: Hogy hívják Cseppke apját?

a.) Levendula

b.) Rozmaring

c.) Leander

megoldás: c.)

2. kép: 4:05

Kérdés: miről lehet Cseppke anyját egyértelműen felismerni?

a.) a pofáján lévő szőrhibáról

b.) cifra járásáról

c.) meleg, barna szemeiről

megoldás: a.)

3. kép: 22:23

Kérdés: Hol őshonosak eredetileg a przewalsky lovak?

a.) A Hortobágyon, konkrétan Pentezugban

b.) Lengyelországban

c.) Mongóliában

megoldás: c.)

4. kép: 26:36

Kérdés: melyik vízi madár költi ki fiókáit a Hortobágyon?

a.) nyári lúd

b.) nagy lilik

c.) vetési lúd

megoldás: a.)

5. kép: 29:09

Kérdés: Vonuláskor „kik” vezetik a vadlovak csapatát?

a.) persze, hogy a háremcsődörök

b.) a tapasztalt kancák

c.) közösen vezetik a kancák és a csődör

megoldás: b.)

6. kép: 56:14

Kérdés: mi az a lihogó?

a.) jégmentes rész egy téli tavon

b.) a jókedvű rucákat hívjuk így

c.) a vadlovak téli tápláléka

Megoldás: a.)

7. kép: 51:27

Kérdés: Mely madarak láthatók a képen?

a.) nagy lilikek

b.) darvak

c.) kanalas récék

Megoldás: b.)

8. kép.: 1:09

Kérdés: Hogy hívják ezeket a különösen szép madarakat?

a.) szalakóka

b.) gulipán

c.) túzok

Megoldás: c.)

9. kép: 20:14

Milyen évszak van a kép idejében?

a.) ősz

b.) nyár

c.) tavasz

Megoldás: b.) (nyári vihar)

10. kép: 34:36

Kérdés: Hol járunk?

a.) a nagy hortobágyi halastavaknál

b.) Hortobágy folyó befolyásánál

c.) mocsaras pusztán

Megoldás: b.)

11. kép: 21:28

Kérdés: Mi történik Cseppkével a képen?

a.) állja a sarat

b.) húzza a lóbőrt

c.) nem bír magával

Megoldás: a.)

12. kép: 17.25

Kérdés: Milyen fákból állnak a pentezugi kis ligeterdők?

a.) akácfák

b.) szilfák

c.) tölgyek

Megoldás: c.)

13. kép: 1:01:51

Kérdés: Mikor dől el, hogy a sérült lábú háremcsődör meg tudja-e őrizni a hatalmát?

a.) nyáron

b.) télen

c.) tavasszal

Megoldás: c.)

14. kép: 16:54

Kérdés: Mi történik ezzel a újszülött kis vadlóval?

a.) összebarátkozik Cseppkével

b.) elpusztul, mert az anyakanca nem tudja szoptatni

c.) nem az anyja, hanem másik kanca neveli fel

Megoldás: b.)